

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 22

Том 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Ван Юечжи

ВАЛЬДОРФСЬКА ШКОЛА У КНР: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ.....9

Ду Цзінсюй

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»
У КИТАЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВІЙ ДУМЦІ
(РЕЗУЛЬТАТИ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ).....13

Зайченко Н.І.

ЕЛЕМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ В КОНЦЕПЦІЇ
ПРО СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ Р. РУІСА АМАДО.....16

Зеленська Л.Д.

ПРАВОВА ОСВІТА ДОРОСЛИХ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ
ТОВАРИСТВА «ЗНАННЯ» В УКРАЇНІ (1990–2012 РР.).....20

Кірсанова С.С., Казьміна Н.О.

ФОРМУВАННЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....24

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)

Бевз А.В., Крамаренко Н.М.

ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ФІЗИКИ.....28

Божко Н.М.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕКСТІВ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ.....32

Гричаник Н.І.

МІСЦЕ І РОЛЬ ЛЕКЦІЇ ПІД ЧАС ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ШКІЛЬНОГО АНАЛІЗУ ЕПІЧНИХ ТВОРІВ.....36

Zhygzhytova L.M., Nazarenko O.I.

LEARNING STYLES AND THE CONCEPT OF INTELLIGENCE
AS ONE OF THE APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES.....41

Зайцева Н.В., Супрун О.М.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ НЕЛІНГВІСТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
ДО ЄВІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....45

Карпушина М.Г., Шумило І.І.

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК
У КУРСАНТІВ НАДПСУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....51

Козігора М.А.

НЕУСПІШНІСТЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....56

РОЗДІЛ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Казачінер О.С., Гордієнко І.В., Цись О.В.

СТАН ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ
ТА ДОПОМІЖНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ
МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....60

Крижановська Т.В.

МОДЕЛЬ СУПРОВОДУ СТУДЕНТІВ ІЗ СЕНСОРНИМИ ПОРУШЕННЯМИ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....64

Лук'янова О.В.

ТЕХНОЛОГІЇ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВОСТЯМИ РОЗВИТКУ.....68

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У КИТАЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВІЙ ДУМЦІ (РЕЗУЛЬТАТИ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ)

THE DEFINITION OF THE TERM "ENTREPRENEURIAL SKILLS" IN CHINESE AND UKRAINIAN SCIENTIFIC IDEA (FINDINGS OF THE COMPARATIVE ANALYSIS)

У публікації розкрито один із важливих аспектів формування підприємницької компетентності в українській та китайській молоді. Метою статті є представлення результатів порівняльного аналізу визначення поняття «підприємницька компетентність» китайськими та українськими науковцями.

На основі аналізу наукової літератури виявлено три основні позиції українських учених щодо визначення зазначеного поняття, відповідно до яких підприємницька компетентність трактується як: 1) особистісна якість, що забезпечує успішне вирішення поставлених бізнес-завдань і досягнення високих результатів у підприємницькій діяльності та об'єднує в собі знання людини про цю діяльність, високу мотивованість щодо її здійснення, необхідні вміння, а також соціальну відповідальність, готовність до ризику, інтелектуальну мобільність і комунікабельність; 2) сукупність особистих і ділових якостей, навичок, знань, володіння якими дає змогу людині успішно вирішувати різні бізнес-завдання й досягати високих результатів у діяльності; 3) здатність особистості успішно втілювати свої задуми в життя. У китайській науковій літературі найбільш поширеною є позиція вчених, відповідно до якої підприємницьку компетентність варто сприймати як інтегративну якість людини, що забезпечує успішність її підприємницької діяльності та включає в себе відповідні знання, здібності, уміння, соціально-професійну гнучкість, навички соціальної координації й управління тощо. На підставі проведеного порівняльного аналізу з'ясовано, що погляди китайських та українських учених щодо визначення «підприємницька компетентність» значною мірою узгоджуються між собою, а це є важливою передумовою для забезпечення можливості взаємного збагачення доробок із проблеми формування підприємницької компетентності студентів у вищій школі КНР та України.

Ключові слова: підприємницька компетентність, поняття, Китай, Україна, порівняльний аналіз.

One of the important aspects of the entrepreneurial competence formation in Ukrainian and Chinese youth was revealed in the publication. The purpose of the article is to present the results of a comparative analysis of the definition of the concept "entrepreneurial competence" by Western, Chinese and Ukrainian scientists.

On the basis of the analysis of scientific literature, three main positions of Ukrainian scientists have been identified in defining the concept, according to which the entrepreneurial competence is interpreted as: 1) personal quality, that ensures successful solution of the set business problems and achievement of high results in entrepreneurial activity and integrates knowledge of the person about this activity, high motivation for its implementation, required skills, as well as social responsibility, risk-taking, intellectual mobility and communes sociability; 2) a set of personal and business qualities, skills, knowledge, possession, that allows a person to successfully solve various business problems and achieve high results in activity; 3) the ability of the individual to successfully implement their ideas in life. In the Chinese scientific literature, the most widespread is the position of scientists, according to which the entrepreneurial competence should be perceived as an integrative quality of a person that ensures the success of his entrepreneurial activity and includes relevant knowledge, abilities, skills, socio-professional flexibility, social coordination skills and management. Based on the comparative analysis, it was found that the views of Chinese and Ukrainian scholars on the definition of "entrepreneurial competence" largely agree with each other, which is an important prerequisite for enabling mutual enrichment of the problems of the entrepreneurial competence formation of students in higher education in China and Ukraine.

Key words: entrepreneurial competence, concepts, Western scientific thought, China, Ukraine, comparative analysis.

УДК 37.014.5

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-1.2>

Ду Цзінсюй,

аспірантка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Активна економічна модернізація Китайської Народної Республіки та України сприяє інтенсивному розвитку ринкових відносин у цих країн, що зумовлює висунення принципово нових вимог до рівня професійної готовності випускників вищої школи. Адже нині в усіх сферах життєдіяльності суспільства потрібні конкурентоспроможні, добре обізнані у своїй сфері діяльності фахівці, які здатні гнучко мислити, швидко й адекватно реагувати на нові запити ринку, самостійно ставити цілі в умовах динамічно змінного суспільства та знаходити ефективні нестандартні шляхи їх вирішення.

Тому перед китайськими та українськими закладами освіти постає важливе завдання забезпечувати цілеспрямоване формування підприємницької компетентності студентів, а також шукати нові шляхи постійного підвищення ефективності вказаного процесу. У цьому плані значний інтерес для викладачів вищої школи КНР та України становлять зарубіжні теоретичні та практичні напрацювання з виділеної проблеми, які можна творчо застосовувати під час вирішення поставленого завдання. Оскільки в цих країнах теж накопичені цінні доробки в указаній сфері, доцільно виявити можливості взаємного обміну теоретичними іде-

ями з проблеми формування підприємницької компетентності студентів вищої школи між китайськими та українськими дослідниками, що дасть змогу збагати теоретичну базу з цієї проблеми в КНР та Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз проведених у названих країнах досліджень засвідчує, що вченими здійснювалось вивчення проблеми формування підприємницької компетентності студентів вищої школи за різними напрямками. Зокрема, в китайській та українській науковій літературі висвітлено такі аспекти зазначеної проблеми: запропоновано різні тлумачення поняття «підприємницька компетентність», визначено структуру та зміст цієї компетентності (Ю. Білова, О. Пискун, С. Прищепка, Н. Сокол, А. Ткачов та ін.), обґрунтовано теоретичні засади формування підприємницької компетентності у студентів вищої школи (Г. Назаренко, М. Ляшенко, В. Майковська, М. Стрельников та ін.), схарактеризовано окремі методи, форми, засоби формування цієї компетентності в майбутніх фахівців різних спеціальностей (Н. Білик, Л. Земка, Н. Каландирець, Н. Морзе та ін.).

Зазначаючи високу наукову цінність проведених у КНР та Україні наукових розвідок, пов'язаних із проблемою формування вказаної компетентності в студентів вищої школи, варто зауважити, що в науковій літературі не представлено результати порівняльного аналізу визначень поняття «підприємницька компетентність» у західній, китайській та українській науковій думці. Проте здійснення такого аналізу дає змогу уточнити суть зазначеного ключового поняття дослідження, що є необхідною передумовою для забезпечення можливості взаємного збагачення теоретичних доробок із проблеми формування підприємницької компетентності студентів у вищій школі КНР та України. Отже, вибрана для статті тема є дійсно актуальною та відображає сучасні потреби суспільства.

Мета статті – представити результати порівняльного аналізу визначення поняття «підприємницька компетентність» західними, китайськими та українськими науковцями.

Виклад основного матеріалу. Під час проведення наукового пошуку визначено, що проблема формування ключових компетентностей молоді, до числа яких належить і підприємницька компетентність, спочатку була об'єктом дослідження західних учених. Тому розуміння самого поняття «підприємницька компетентність» китайськими й українськими дослідниками значною мірою формувалося під впливом висновків провідних американських та європейських фахівців з окресленої проблеми.

У світлі цього вважаємо за доцільне зазначити, що в межах Європейської довідкової системи підприємницьку компетентність визначають як здатність особистості втілювати новаторські

ідеї в життя. При цьому уточнюється, що ця здатність забезпечується сформованістю в особистості креативності, інноваційності, творчого мислення, спроможністю до ризику, а також наявністю таких умінь:

- грамотно планувати, організувати та здійснювати різні види підприємницької діяльності;
- правильно оцінювати й узгоджувати власні бажання й можливості з наявними зовнішніми та внутрішніми ресурсами, інтересами і прагненнями інших людей, запитами ринку праці;
- орієнтуватися в чинних нормах і етичних правилах трудових відносин;
- забезпечувати презентацію й поширення інформації про успішні результати власної підприємницької діяльності [2].

Як установлено в дослідженні, в тексті європейської Рамки підприємницької компетентності зазначається, що вона являє собою наскрізну компетентність, котра застосовується нині людиною в усіх царинах її життя: піклування про власні життя та розвиток, активна участь у різних сферах життєдіяльності суспільства, входження (первинне чи повторне) на ринок праці в статусі працівника певної організації або самозайнятої особи, заснування нового підприємства, діяльність якого може мати культурну, соціальну чи комерційну спрямованість тощо [1].

З урахуванням наведених у західній науковій думці визначень зазначеного поняття було уточнено його тлумачення китайськими та українськими фахівцями. Як установлено в дослідженні, відповідно до першої виділеної позиції українських учених (А. Білова, Н. Каландирець, М. Ляшенко та ін.), підприємницька компетентність – це особистісна якість, що забезпечує успішне вирішення поставлених бізнес-завдань і досягнення високих результатів у підприємницькій діяльності та об'єднує в собі знання людини про цю діяльність, високу мотивованість щодо її здійснення, необхідні вміння (творчо мислити, взаємодіяти в команді, продукувати інноваційні ідеї й добре продумані рішення, планувати й організувати бізнес-діяльність у вибраній царині, створювати та просувати підприємницькі проекти різного виду), а також сформовану соціальну відповідальність, готовність до ризику, інтелектуальну мобільність і комунікабельність [3; 4; 6].

За висновками прихильників другої позиції (В. Майковська, С. Прищепка, М. Стрельников та ін.), підприємницька компетентність являє собою сукупність особистих і ділових якостей, навичок, знань, певного роду модель поведінки, володіння якими дає змогу людині успішно вирішувати різні бізнес-завдання й досягати високих результатів у професійній діяльності [7; 9; 10].

Прибічники третьої виділеної наукової позиції (О. Ліскович, О. Пискун, Н. Сокол) під під-

приємницькою компетентністю розуміють здатність особистості успішно втілювати свої задуми в життя. Ця здатність передбачає наявність у неї умінь грамотно проектувати свою майбутню діяльність на основі врахування власних можливостей, схильностей, основних достоїнств та вад, креативно мислити, генерувати цікаві інноваційні ідеї й актуальні ініціативи та реалізовувати їх на практиці, формулювати цілі в діагностичній формі й відповідні їм завдання, розробляти план для їх виконання, прогнозувати й знижувати можливі зовнішні ризики для діяльності, ухвалювати своєчасні рішення та правильно оцінювати їх ефективність, оптимальним чином використовувати наявні ресурси, знаходити вихід із проблемних ситуацій [5; 8].

Як засвідчує аналіз наукової літератури Китайської Народної Республіки, відповідно до найбільш поширеної серед китайських учених (Ван Хуей, Джи Ючао, Лін Хайтао, Чжан Хуйхуа та ін.) точки зору щодо визначення суті підприємницької компетентності, зазначена компетентність являє собою інтегративну якість особистості, що забезпечує успішність її діяльності в галузі підприємництва, підвищуючи конкурентоспроможність фахівця, та включає в себе відповідні знання в цій галузі, лідерські якості, інтелектуальну гнучкість, а також відповідні уміння (навички соціальної координації й управління тощо) [11; 12].

Висновки. На підставі проведеного порівняльного аналізу з'ясовано, що китайські й українські вчені під час пропонування власних трактувань поняття «підприємницька компетентність» спиралися на ідеї з цього питання західних науковців. Тому трактування цього поняття, що наведені в науковій літературі КНР та Україні, принципово не суперечать одне одному. Своєю чергою, це є важливою передумовою для забезпечення можливості взаємного збагачення доробок із проблеми формування підприємницької компетентності студентів у вищій школі КНР та України.

Подальший науковий пошук планується присвятити здійсненню порівняльного аналізу стану теоретичної та практичної розробленості проблеми формування підприємницької компетентності студентів вищої школи у КНР та Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Bacigalupo M., Kamylyis P., Punie, Y., Van den Brande, G. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Publication Office of the European Union; EUR 27939 EN; doi: 10.2791/593884. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101581/lfna27939enn.pdf>.
2. Commission staff working document. Accompanying the document Proposal for a council recommendation on Key Competences for Life Long Learning {COM(2018) 24 final}. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0014&from=EN>.
3. Білова Ю.А. Поняття та структура підприємницької компетентності майбутніх фахівців економічного профілю. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти* : збірник наук. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. 2013. Вип. 7. С. 15–17.
4. Каландирець Н.М. Поняття підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників. *Науковий вісник [Національного університету біоресурсів і природокористування України]*. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2015. Вип. 220. С. 32–37.
5. Ліскович О. Структура та сутність підприємницької компетентності учнів у контексті навчання фізики. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2016. Вип. 10 (2). С. 69–72.
6. Ляшенко М.Ю. Формування фахової компетентності з основ підприємництва у майбутніх учителів технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 236 с.
7. Майковська В.І. Сутність і структура підприємницької компетентності майбутніх фахівців в Україні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2017. № 1 (87). С. 112–117.
8. Пискун О.М., Сокол Н.В. Розвиток підприємливості та фінансової грамотності учнів старшої школи в процесі технологічної освіти. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 151(2). С. 118–122.
9. Прищеп С.М. Сутність та зміст поняття «підприємницька компетентність». *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 367–370.
10. Стрельников М.В. Структура підприємницької компетентності *Наукові записки [Кіровоград. держ. пед.ун-ту]*. Сер.: Педагогічні науки. 2015. Вип. 141. Ч. 2. С. 148–151.
11. 王辉 (2012). 张辉华. 大学生创业能力的内涵与结构[J]. 国家教育行政学院学报, 2: 81–86.
12. 纪玉超 (2011). 林海涛. 大学生创业能力的内涵解析及多维培养方式[J]. 教育与职业, 30: 83–84.